

II OSA

TOIDUAINETETÖÖSTUS

Piimatööstuse ajaloost Raplamaal	2
Märjamaa piimatööstus	3
Rapla piimatööstus	4-9
Vigala piimatööstus	10
Salutaguse pärmitehas	11-12
Rapla leivatööstus	13-15
Rapla teraviljaveski	16-18
Veskid Märjamaal	19-20
Veski Keavas	21

PÕLLUMAJANDUS

Põllumajanduse ajaloost	22-23
Salutaguse karusloomakasvandus	24-26
Järlepa tõulinnukasvatus	27-28
Rapla EPT	29-30
Märjamaa EPT	31
Rapla KEK ja Rapla MEK.....	32-33

PIIMATÖÖSTUS

Enne Eesti Vabariiki tegutsesid praegusel Raplamaa territooriumil ainult Kaiu ja Vahastu ühispiimatalitused, mõlemad asutatud 1912. Pärast Vabadussõda algas piimaühingute asutamine: 1921 Märjamaal, 1922 Järvakandi piimatööstus, Rapla piimatööstus kuulus Rapla Tarvitajate Ühingule. 1929 oli maakonna territooriumil 23 piimatööstust, 1937 oli neid 12. 1950 riigistati Eestis kõik eravalduses olnud liha- ja piimatööstused.

Piimaühingud praegusel Rapla maakonna territooriumil 1937. aastal.

Piimaühingu nimi	Asutamise aasta	Liikmeid	Piima tootjaid	Koore- jaamu	Vastuvõetud piima hulk kokku kg	Keskmine rasva %	Valmistatud I sordi võid %	Makstud kesk. 1 kg piima eest senti	Saadud kesk. 1 kg või müügist kr
Kaiu	1912	79	418	4	2 867 201	3,5	99,2	6,4	1,73
Harju-Kabala	1923	69	120	1	868 056	3,4	98,9	5,6	1,74
Järvakandi	1923	124	145	-	1 298 775	3,5	99,9	6,3	1,72
Lelle-Lokuta	1923	84	194	2	1 689 750	3,5	94,7	5,8	1,71
Kehtna	1924	61	179	-	1 378 116	3,5	100,0	6,3	1,73
Varbola	1924	224	312	3	1 580 368	3,5	94,3	6,2	1,71
Alu-Sikeldi	1925	24	105	1	738 550	3,3	95,9	5,9	1,72
Harju-Tammiku	1925	137	355	6	1 861 377	3,5	100,0	6,2	1,73
Kivi-Vigala	1925	57	290	5	2 012 965	3,4	94,5	5,4	1,69
Märjamaa	1925	49	410	9	2 192 368	3,5	96,3	6,0	1,72
Valgu	1925	43	78	1	653 810	3,5	93,0	5,6	1,69
Kädva	1926	74	89	1	564 109	3,5	99,5	5,8	1,72

Piimaühingud praegusel Raplamaal 1937. Tabel ajalehest Nädaline (1997) 4. märts

Piimapulbrivabrik Galakton Märjamaal

Märjamaa meierei

MÄRJAMAA PIIMATÖÖSTUS

Märjamaal oli ilmselt esimene piimapulbrivabrik kogu Vene riigis. Alustas tegevust augustis 1905, mil hakati kaubastama piimapulbrit ehk kuiva piima nimega Galakton. 1917 kandis vabrik nime Lakta/Lacta. Pulbri nael maksis 1 rbl 15 kopikat ja sellest sai 5 toopi piima. Vabrikuhoone põles maha 1920-ndate algul Märjamaa meierei oli sõjaeelsel ajal Läänemaa suurim. 1957 Märjamaa võitööstus rekonstrueeriti, hoone ehitati kahekordseks. Turustati võid, piima, kohupiima. Muuhulgas varustati Tallinna kammivabrikut tooraine - kaseiiniga.

1973 võitööstus likvideeriti, sinna jäi Rapla tsehhi koorejaam. Samast aastast paigutati võitööstuse ruumidesse Tallinna Liha- ja konservikombinaadi Märjamaa linnutsehh.

Tallinna Piimakombinaadi Rapla tsehh
1980-ndad

Osa kollektiivist 1970-ndate teisel poolel

Rapla Piimakombinaadi kauaaegne
juht Heinar Lukk 1980-ndad

RAPLA PIIMATÖÖSTUS

1950-ndatel oli Rapla võitööstusele allutatud 5 endist võitööstust, mis kandsid koorejaama nimetust. Toodeti võid, juustu, kohupiima ja kaseiini. Hiljem võitööstus allutati Tallinna Piimakombinaadile, moodustati Rapla tsehh. Spetsialiseeruti või tootmisele. Aja jooksul lisandusid muud tooted – hapukoor, atsidofiilpiim jm. 1991 eraldus Rapla tsehh Tallinna Piimakombinaadist ja töötas Rapla Piimatööstuse nime all. 1993 erastati Rapla Piimatööstus piimatootjate poolt ning moodustati ühistu Rapla Piim.

RAPLA PIIMATÖÖSTUS

1980-ndatel

Või tootmine

Võikastidele tekstide trükkimine

Või pakkimine

Piima vastuvõtu platvormi pesemine

RAPLA PIIMATÖÖSTUS

1980-ndatel

Piimaauto pesemine

Hapukoore pakkimine

Koorelahutamine

RAPLA PIIMATÖÖSTUS 1990-ndatel

Yaqub Haidary kohtumine talunikega 1995

AS Lacto hoone 1999

AS Lacto uue maja avamine 24. sept.1999. Lindi lõikavad läbi Lacto omanik Yaqub Haidary ja president Lennart Meri

1995 müüdi Rapla Piim AS Lactole, mille omanikuks oli Jaqub Haidary. Piimatoodete nomenklatuur laienes. 1999 valmis uus piimatöötlemise tehas. Tavalise lõssi- ja piimapulbri kõrval võimaldasid uued seadmed toota ka kiiresti lahustuvat lõssi- ja täispiimapulbrit. Rohkem kui 70% Lacto toodangust eksporditi.

2000 moodustati AS Lacto reorganiseerimise tulemusena AS Rapla Dairy, mis pankrotistus 2002. aasta lõpul.

RAPLA PIIMATÖÖSTUS 1990-ndatel

AS Lacto toodete pakendid 1990-ndate
lõpul

RAPLA PIIMATÖÖSTUS TÄNAPÄEVAL

Pärast Rapla Dairy pankrotistumist loodi 2003. aastal Estmilk Production OÜ, mis toodab tänaseni Raplas imikute piimasegusid nii Eesti (Põnni kaubamärgi all) kui Venemaa turule.

Rapla piimatööstus 1999

Estmilk Production tootenäidised 2008

Vaade Vigala piimatööstusele

Itaalia meister õpetamas juustutootmist 1997

Vadaku eraldamine piimast

VIGALA PIIMATÖÖSTUS

Vigala piimatööstuse algus jääb aastasse 1925, mil asutati Kivi-Vigala Piimaühing. Põhitoodanguks oli või. Õitseaegadel tõid piima tööstusse 290 talupidajat. Jõeäärsetest taludest koguti piim kokku mootorpaatidel. Nõukogude ajal tööstus riigistati ja sellest sai Tallinna Piimakombinaadi Rapla tsehi Vigala tootmisjaoskond. Spetsialiseeruti kohupiimale, millest enamus viidi Moskvasse. Toodeti ka hapukoort ja kodujuustu.

1998 ostsid Vigala piimatööstuse Itaalia investorid, ehitati uus tootmishoone ja hakati tootma Mozzarella juustu.

Vigala piimatööstuse tootenäidiseid 2008

Salutaguse pärmitähtase sise- ja välisvaated 1996-1997

SALUTAGUSE PÄRMITEHAS

Esimesed teated tööstuslikust tegevusest Salutagusel ulatuvad tagasi 1860-ndatesse, kui rajati Salutaguse mõisa viinaköök. Peale piiritusetootmise tippaega pressiti siin õli ja kasvatati linnaseid. Linnaste baasil hakati 1927 tootma pagaripärmi, mida tehase ja mõisa omanik Aleks Korjus käis ise Tallinnasse pagaritele viimas.

Peale Teist maailmasõda tehase natsionaliseeriti.

1978 võeti ette tehase suurem rekonstrueerimine. Samal ajal alustati toodangu müüki Venemaale, kuhu läks ligi kolmandik tehase toodangust.

Salutaguse pärmitähtase kontorihoone 1963

Tänapäevane trummelkuivati

Pärmi pakkeliin

SALUTAGUSE PÄRMITEHAS

Tehase jaoks suuremad muudatused algasid 1980-ndate keskel. Kuni 1986 kuulus Salutaguse pärmitehas tootmiskoondise Leiburi koosseisu, mis tollel ajal oli Eesti suurim leivatootja. Aastatel 1986-1991 reorganiseeriti Salutaguse pärmitehas tootmiskoondis Liviko koosseisu, mis oli omakorda suurim viinatootja Eestis. Aastatel 1991-1994 oli Salutaguse pärmitehas aga eraldiseisev riigiettevõte. 1994 tehas erastati ning kuulub nüüd Lallemand gruppi. Eelmisel sajandil oli tehase põhitoodanguks pressitud pagaripärm. Tänapäeval on Salutaguse Pärmitahas AS spetsialiseerunud inaktiveeritud kuivpärmide tootmisele. Tehase neli trummelkuivatit on võimelised tootma kuni 3100 tonni kuivpärmide aastas.

Rapla leivatööstuse omaaegne hoone
Alu teel aastal 1998

Rapla leivatööstuse kütteruum
1960-ndad

LEIVATÖÖSTUS JA TEISED TOIDUAINETE TÖÖSTUSED

Raplas tegutses 1950-60-ndatel kaks suurt ettevõtet: Rapla Kohaliku Majanduse Kombinaat ja Rapla Rajooni Tarbijate Kooperatiivide Liidu Tööstuskombinaat (asut. 1946, hiljem segatööstuskombinaat) oma arvukate tsehhidega, mis asusid mitmetes Raplamaa piirkondades. Tööstuskombinaadi alluvuses töötas Rapla toiduainete tsehh, mille all omakorda mitmeid väiketööstusi. 1957 avati Raplas Alu tee 9 uus leivatööstus. 1967 toodeti siin 6 sorti leiba ja 17 sorti saia. Märjamaa leivatööstuses vastavalt 5 ja 14 sorti. Rapla leivatööstus lõpetas tegevuse 1975. Sel ajal kuulus ettevõte juba paar aastat ETKVL Türi Leivatööstuskoondise Standard alla.

Peenleiva tegemine käsitsi
1960-ndate keskel

LEIVATÖÖSTUS JA TEISED TOIDUAINETE TÖÖSTUSED

Leivatööstus oli 1960-ndate alguseni ka Vahastus, Kohilas, Kärus, Juurus, Järvakandis. Märjamaa leivatööstus töötas 1969. aasta lõpuni. Vorstitööstus alustas Raplas tootmist 1958 ja lõpetas tootmise koos sooltetööstusega 1969. 1950-60-ndatel oli nii Raplas kui ka Märjamaal oma limonaaditööstus, Raplas lõpetati limonaadi tootmine 1964. Rapla segatööstuskombinaat lõpetas tegutsemise 1973, mil see liideti tööstuskombinaat Vikeroga.

Rapla leivatööstuses saia
küpsetamine 1960-ndad

Rapla leivatööstus 1960-ndad

LEIVATÖÖSTUS JA TEISED TOIDUAINETE TÖÖSTUSED

Rapla leivatööstuse
kollektiiv 1975

Rapla leivad kaupluses

Rapla leivatööstuse tootmissaal
1970-ndate algul

Teraviljaveski 1970-1980-ndatel

Vaade teraviljaveskile 2000

RAPLA TERAVIDJAVESKI

Veski alguseks saab lugeda aega 1930-ndatel, mil kaks apteekrit - Juuru Piiper ja Rapla Veinberg ostsid Raudsepa käest Rapla jaama lähedal krundi ja tulekahjust järelejäänud veskitarbed. 1937 valmis telliskivist kolmekorruseline veskihoone. Rahvas rääkis, et ju need apteekrid "veetilkade" eest oma apteekides raha kokku korjasid ja sellest tööstuse üles ehtasid, sellest ka nimi rahvasuus - Tilgaveski. Ametlik nimi oli Rapla jahu- ja saeveski.

Rapla teraviljaveski 1990-ndatel 16

RAPLA TERAVILJAVESKI

Nõukogude perioodil töötas veski algul Rapla Kohaliku majanduse Kombinaadi juures, hiljem allus Keila Teraviljasaaduste Eksperimentaalkombinaadile (Keila TERKO) kui Rapla vastuvõtupunkt. Rapla veski oli Eestis ainuke odrakruubi, -tangu ja -jahu valmistaja (viimast valmistati teadaolevail andmeil Nõukogude Liidus ainsana), lisaks tehti ka lõuna-eesti tangu ja jõusööta. 1990. aasta lõpus loodi vastuvõtupunkti baasil riigiettevõtte Rapla Viljasalv, mis läks pankrotti aastal 2001.

Pakkimine teraviljaveskis

RAPLA TERAVILJAVESKI

Viljakoorimise masinad

Toodete pakkimine

Penttineni saeveski

VESKID MÄRJAMAAL

1930-ndate algusest töötas Märjamaal soomlasest ettevõtja Penttineni saeveski.

Ameerikas jõukust kogunud Johannes Veinberg ehitas 1920-ndatel Märjamaa alevi keskele sae- ja jahuveski. Süütamise tagajärjel veski hävis. Samal kohal pidas hiljem saeveskit Lina.

Veinbergi saeveski

A. PENTTINEN

SAEVESKIST ja SINDLITÖÖSTUSEST

MÄRJAMAAL, TEL. Mäijamaa 38 ja 52

on alati saadaval kõiksugu ehitusmaterjale, nagu kuivad valmis hõõveldatud põranda-, lae-, voodri-, kleidungi lauad ning akna- ja ukselehted, veeprussid, sindlid jne.

Igasugune vedu toimub oma veoautodel.

Elektrivalgustuse tarbed

Rohu- ja värvikauplusest kõiksugu rohu-, värvi- ja teised ained

Hinnad odavad ja kaup alati saadaval

Penttineni veski reklaam 1930-ndad

VESKID MÄRJAMAAL

Teise maailmasõja eel alustas Märjamaal tööd Tultsi jahuveski. Ettevõtja Tults oli ühe veski rajanud juba Tõrvasse. Märjamaa veski oli oma sisseseadmetelt tolle aja Euroopa tipptasemel ja moodsaime Eestis. Kuna talutoodang oli 1930-ndatel hoogsalt kasvanud, siis oli veskit siiakanti hädasti vaja - Veinbergi veski oli maha põlenud ja teised polnud arvestatavad. Veskit käivitas puugaasigeneraator. Jõumasin töötas suruõhuga, masina jahutusvett kasutati meeskonna pesuruumis. Hoovis oli suplemiseks soojavee basseini. Tultsi veski oli võimeline tootma nisust tervet jahutoodete nomenklatuuri: kõrgema ja esimese sordi nisupüüli, mannat, poolsõredat ja sõredat, pehmet ja poolpehmet. Kokku oli sõelte lõpus 8 kotti, viimane kliide jaoks. Võrdluseks olgu öeldud, et veskikivi jahvatusel läks kõik ühte kotti, kui oli sõel, siis kahte. Veski töötas kahes vahetuses ööpäeva ringselt. Kogu toodang eksporditi Saksamaale.

Kuid ettevõtte käivitus keerukal ajal – sõja- ja sõjajärgseil aastail põllumajanduslik tootmine kuivas kokku. Veski oli erinevate omanike valduses ja lõpuks likvideeriti kui tarbetu.

Tultsi jahuveski 1930-ndate lõpul

VESKI KEAVAS

T e a t i s.

Käesolevaga tõendatakse, et Harju Maavalitsuses on
registreeritud " 8 " ..apriilil..1942 tööstus ette-
võttena ..Ferdinand Kioleini jahu- ja saeveski.....
asukoht ..Rapla v. Saksaküla....., omanik
.....Ferdinand Kioleini.....

Teatis on antud esitamiseks Tallinna-Harju Maksuametile.
Tempelmaksuvaba tariif 1, erand 1 alusel.

8. IV 1942

P. P. P.
Maavanem.

H. K. K.
Assistent.

Dokumendi näidis Kioleini jahu- ja saeveski tegevusest 1942.
Dokument Mahtra Talurahvamuseumist

PÕLLUMAJANDUS

Valdade põllumajandus 1939. aastal

	Hageri	Juuru	Järvakandi	Kehtna	Kohila	Kuimetsa	Käru	Lelle	Märjamaa	Raikküla	Rapla	Varbola	Velise	Vigala
Talude arv kokku	455	604	287	366	501	605	401	306	1036	441	698	398	617	624
sh 1-5 ha suurusega	14	32	14	13	63	50	10	27	34	37	66	14	38	39
5-10 ha suurusega	25	74	18	19	49	36	25	18	47	52	55	17	61	67
10-20 ha suurusega	90	175	59	95	132	117	131	66	216	122	188	87	190	134
20-30 ha suurusega	118	121	43	80	125	132	73	55	292	108	144	112	182	135
30-50 ha suurusega	159	141	87	84	86	184	101	75	338	76	174	114	127	203
50-100 ha suurusega	41	57	62	73	39	84	54	64	91	43	66	46	17	45
üle 100 ha suurusega	8	4	4	2	7	2	7	1	18	3	5	8	2	1
Talude rahvastik kokku	2021	2681	1169	1523	2077	2668	1693	1353	4605	1831	3129	1590	2547	2872
sh alalised töötajad	1137	1532	705	881	1149	1482	1010	724	2773	1067	1783	948	1622	1650
palgalised	180	340	122	188	235	332	217	148	398	186	423	122	195	418
ajutised töötajad														
8-14 aastased	185	273	117	91	112	266	139	127	436	113	295	117	230	221
15a ja vanemad	73	60	27	61	108	80	53	80	130	108	88	57	78	82
talutöödest mitteosa- võtjad - kuni 8a. lapsed	284	325	127	157	235	346	194	162	538	188	339	231	285	297
muud isikud	162	151	71	145	238	162	80	112	330	169	201	115	137	204
Talude jaotus omandi alusel														
ainuomandi alusel	376	500	250	296	399	546	305	254	900	359	617	302	525	558
kaasomandi alusel	23	40	7	26	32	30	19	8	58	40	47	39	36	13
jaotatud omandi alusel	8	2	2	2	3	3	13		6	3	2	12	14	3
raharendi alusel	37	46	22	41	32	44	46	42	63	28	39	34	39	46
poolteera rendi alusel	6	4		3	4	3	3	5	7	2	1	8	2	1
teenistuslepingu alusel	9	15	7	3	37	4	22	12	15	9	8	13	5	8
muul alusel	18	44	11	35	21	11	14	5	41	16	6	12	22	33
Talude suurus kokku ha	14,374	16,182	9899	11,942	13,649	17,886	12,695	9630	31,195	11,187	19,493	12,305	14,329	16,668
sh põllu-, aiamaad	3913	5590	2853	3782	4484	4867	3784	2936	9121	3582	6726	2983	5524	7022
heinamaad	5698	4936	3650	3944	4419	6738	3535	2841	12,462	3649	6016	4833	4285	5610
karjamaad	3102	3064	2650	2077	2801	4361	3372	2825	7497	2501	4056	3014	3330	2624
metsamaad	334	714	291	676	1236	337	863	456	679	902	714	888	410	245
muu pindala	1327	1878	455	1463	709	1583	1141	572	1436	553	1981	587	780	1167
Põllukultuure kokku ha	3913	5590	2853	3782	4484	4867	3784	2936	9121	3582	6726	2983	5524	7022
sh tali- ja suvirukis	492	621	348	460	581	615	396	328	953	402	772	365	463	646
taliniisu	86	270	95	52	116	127	71	55	481	170	195	109	361	394
suviniisu	155	160	67	162	155	122	190	125	247	106	180	84	87	308
oder	325	577	262	317	356	503	368	296	966	345	689	276	597	462
kaer	156	444	359	511	401	390	585	547	268	183	633	219	205	207
segavili	687	856	281	301	529	869	223	97	1910	674	978	480	848	853
hernes	25	41	10	16	24	23	9	4	81	22	17	16	11	14
tatar	2			1	2	2	2	1		1				
põldhein	1041	1434	847	1108	1222	1115	1232	917	1882	923	1683	630	1594	2324
kartul	424	421	209	314	433	426	217	178	553	233	497	224	250	308
söödajuurvili	30	64	48	39	33	74	33	22	58	50	45	33	40	50
lina	13	24	11	17	10	28	38	29	76	19	18	8	136	308
köögivilid	15	31	10	22	43	55	19	20	47	25	21	17	25	25
teised kultuurid	50	65	6	51	67	79	63	10	152	43	240	47	138	129

Raplamaa piirkonna valdade põllumajandus 1939. Ilmunud ajalehes
Nädaline (1997) 6. mai.

PÕLLUMAJANDUS

Kuigi tollases Rapla rajoonis oli mitu suurt tööstusettevõtet, oli piirkond siiski tüüpiline põllumajandusrajoon. Esimene kolhoos Raplamaal moodustati Inglistel 29. veebruaril 1948. Ühiselu kolhoosi ühines 17 talupidajat. Teine ühismajand oli Kabalas moodustatud Uue Elu kolhoos, esimeheks Harald Olbrei. 1949. aastal oli praegusel Raplamaa territooriumil 201 kolhoosi. Mitmete ühinemiste tulemusel oli neid 1950. aastal 134. Suurim ühinemine toimus 1960-ndatel, aastaks 1975 oli kolhoose Rapla rajoonis 11.

Praeguse Rapla rajooni kolhooside ja sovhooside keskmine suurus aastail 1950—1975						
	1950	1955	1960	1965	1970	1975
Kolhoosid	134	63	49	32	20	11
Ühe kolhoosi kohta keskmiselt:						
üldpinda ha	1241	3048	2675	3481	4864	7126
põllumajandus- maad ha	1061	2142	1889	1831	2689	3712
põldu ha	390	827	765	874	1402	2624
veiseid,	141	236	282	535	929	1868
nendest lehmi	70	132	165	237	389	699
Sovhoosid *	9	10	14	15	15	14
Ühe sovhoosi kohta keskmiselt:						
üldpinda ha	882	1409	4858	5605	5835	7103
põllumajandus- maad ha	663	853	3437	3007	3406	4304
põldu ha	292	397	1274	1245	1634	2655
veiseid,	207	313	680	1075	1240	1689
nendest lehmi	89	145	317	475	522	718

* Koos Kuusiku katsebaasiga

Tabel raamatust Rapla rajoonis:
artiklite kogumik. Tallinn 1976

SALUTAGUSE KARUSLOOMAKASVANDUS

Sovhoosi kontorihoone

Peaspetsialistid nõupidamisel
1980-ndate alguses

1937 asutati Kohila valla Salutaguse küla Prillimäe talu karusloomafarm. Hooned ehitati Konrad Randma juhatusel. Oktoobris 1937 toodi esimesed loomad - 10 hõberebast.

1939. aastast hakati hõbe- ja sinirebaste kõrval kasvatama ka naaritsaid. 1940 karusloomakasvatus natsionaliseeriti, moodustati Prillimäe karusloomakasvatuslik sovhoos, mille personali kuulus kuni sõja alguseni 6 inimest. Sovhoosi asutamisel oli loomi 218. Järgmistel kümnenditel toimusid mitmed reorganiseerimised ja nime muutused, kõrvuti karusloomakasvatusega tegeldi ka muu põllumajandusliku tootmisega. Alles jaanuaris 1969 sai Salutaguse sovhoosist ainult karusloomakasvatuslik majand. Kasvatati naaritsaid, sinirebaseid, nutriaid, puurituhkruid.

Sinirebaste farmis

SALUTAGUSE KARUSLOOMAKASVANDUS

1987 oli karusloomakasvatuse sovhoosi põhikarjas 1800 sinirebast ja 16 300 naaritsat. Töötajate üldarv 250 piirimail. 1996 Eesti suuruselt teine karusloomakasvandus pankrotistus. 1998. aasta suveks oli karusloomakasvatus Salutagusel lõppenud.

Naaritsafarmis 1968

1980-ndate algul oli sovhoosis
sinirebaseid 9750

SALUTAGUSE KARUSLOOMAKASVANDUS

1980-ndate algul kasvatati aastas 60 900
naaritsat

Naaritsanahku realiseeriti aastas umbes
2,3 miljoni rbl. eest

Nahastamine

JÄRLEPA TÕULINNUKASVATUS

Järlepa Tõulinnukasvatuse
kalkunite söötmine 1983

Tõulinnukasvatusele Järlepas pandi alus 1957 – moodustati Järlepa Tõulinnukasvatuse Katsemajand, mis üsna kehvades oludes alustas hane- ja pardikasvatusega.

Märtsis 1960 reorganiseeriti majand Järlepa Tõulinnukasvanduse sovhoosiks. 1961 sai direktoriks Heldur Malken, kes jäi ametisse aastani 1989. Oktoobrist 1965 läks Järlepa Tõulinnukasvanduse sovhoos üle NSVL Linnukasvatuse Valitsuse alluvusse. 1966 lõpetati veelindude kasvatamine. Pühenduti kana- ja kalkunikasvatusele.

Järlepa Tõulinnukasvatuse
direktor Heldur Malken 1983

JÄRLEPA TÕULINNUKASVATUS

Järlepa Tõulinnukasvatuse
haudejaama operaator 1983

Järlepa Tõulinnukasvanduses
haudemunade korjamise brigaad

1980-ndate algul toodi Järlepassse kõrge produktiivsusega kalkuneid Hollandist. Esimesena Eestis võeti kasutusele kalkunite kunstlik seemendus. Järlepa kujunes tähtsaks kalkunikasvatuse juhtmajandiks tollases NSV Liidus. Kalkunitibusid müüdi üle NSV Liidu, hiljem hakati müüma embrüot. Tootmise eest saadi NSV Liidu põllumajandussaavutuste näitustel palju medaleid.

Aastast 1991 tegutses AS Järlepa Kalkunikasvatus, mis pankrotistus aastal 2000. Tegelik tõulinnukasvatus oli Järlepas lõppenud juba paar aastat varem.

Rapla EPT peahoone Alus 1980-ndatel

Rapla MTJ traktorid väljuvad
Alust 1957 või 1958

RAPLA EPT

Rapla masina-traktorijaama (MTJ) ametlik sünnipäev oli 3. septembril 1940. Esimeseks ülesandeks oli valmistada ette 60 traktoristi. Õppetöö toimus Alu lossi saalis. Märtsis 1941 kursuselased lõpetasid. Pärast sõda jätkas Rapla MTJ uuesti 1. oktoobril 1944. Teenindati nii talupoegade majapidamisi (väidetavalt jäi tööpiirkonda 2300 talumajapidamist) kui tollal arvukalt asutatud kolhoose. 1945 oli MTJ-l 16 traktorit ja hobulaenutuspunkti 137 hobust. 1949 hobulaenutuspunktid likvideeriti. 1958 seoses reorganiseerimisega remonditehnikajaamaks müüdi osa masinaid majanditele. 1961. aastast sai ettevõtte uueks nimeks EPT Rapla Rajoonikoondis, alates 1978. aastast Rapla Rajooni Põllumajandustehnika Tootmiskoondis ehk lühemalt Rapla EPT.

Tootmisnõupidamine Rapla EPT-s
1980-ndad

Rapla EPT kütuseauto

MTJ tehnika demonstratsioon 1961

RAPLA EPT

1980. aastate lõpul oli töotajaid kõige arvukamalt - 860. Algusaasta 2 auto asemel oli koondisel üle 200 masinaga automajand. EPT juhatajaks aastast 1971 kuni asutuse likvideerimiseni oli Endel Tuberik.

Detsembriks 1994 oli Rapla EPT likvideeritud vastavalt põllumajandusministri käskkirjale. 1991 novembris loodi Alus Rapla EPT maaparandusosakonna töötajate poolt AS Amaks. Lisaks on EPT baasilt välja kasvanud AS Fesma (hilisem OÜ Fesma Alu), AS Turvas, AS Alu Farm, AS Ralmet, AS Alu Veok, AS Rapla Agrovarustusbaas, OÜ Tepek Kinnisvara.

Märjamaa EPT 1960-ndad

Maisikoristus Teenuse kolhoosis
1960-ndad

MÄRJAMAA EPT

1941 moodustati Sipa masina-traktorijaam 12 traktoriga, peale sõda tehti suurem osa töö ära hobustega, sest tehnika oli amortiseerunud. 1945 oli piirkonnas 8 hobulaenutuspunkti 69 tööloomaga, teenindati 1264 talu põlluharijaid. 1957 oli Sipa masina-traktorijaamal 69 traktorit, 23 kombaini ja 19 autot. 1958 reorganiseeriti Sipa MTJ remondi- ja tehnikajaamaks.

1961 nimetati ümber EPT Märjamaa osakonnaks. Et Sipel oli kasinalt tööjõudu, sai ettevõtte uueks asukohaks Märjamaa. Pikka aega juhtis Märjamaa EPT-d Richard Kollom.

Märjamaa EPT-s remonditud 1000. traktor

Rapla KEK-i haldushoone 1985

Rapla KEK-i haldushoonet pole veel ehitama hakatud

RAPLA KEK

20. veebruaril 1960 sündis Rapla KEK (Kolhooside Ehituskontor) põhikapitaliga 8600 rubla. Ligi 5 algusaastat asus kontor Atla mõisahoones Hõreda sovhoosi territooriumil. Raplas oldi kolmes erinevas majas, enne kui 1977 valmis Raplas meeldejääva arhitektuuriga KEKi haldushoone. Ettevõtte ehitas Raplamaal loomakasvatushooneid, elamuid, lasteaedu, kuivateid, katlamaju, keskusehooneid ja oli rajooni üks suurimaid tööandjaid. 1990ndate algul loodi OÜ Rapla KEKi varade baasil hulk ettevõtteid: Rabala, E.E.F, Sadorak, varustusettevõtte Varko, metalli töötlemisega tegelev METEX, sõidukite remondiga tegelev EVA, mehhaniseerimisettevõtte RMW, keemiaettevõtte Kemet LV.

KEK-i elamud Raplas Lepiku tänaval

Rapla KEK-i haldushoone ja Mahlamäe tänav 1970-ndate lõpul

Ehitusega Raplamaal tegeles ka **Rapla MEK**. Rapla Mehhaniseeritud Ehituskolonn moodustati Tallinna trusti Põllumajandusehitus alluvuses oktoobris 1965. Selle eelkäijaks võib lugeda Haapsalu Ehitusvalitsuse Rapla jaoskonda, mis alustas tööd 1963 seoses Mahlamäe elamukvartali ehituse algusega. Ehitati koole, lasteaedu, elamuid, põllumajandushooneid.

RAPLA KEK JA RAPLA MEK

Rapla KEK-i puidutsehhis 1981